चन्नबसवेश्वर प्राथमिक विद्यालय, लातूर येथे सायबर सुरक्षा कार्यशाळा – विद्यार्थ्यांमध्ये जागरूकता वाढविणारा उपक्रम

लातूर/प्रतिनिधी: चन्नबसवेश्वर प्राथमिक विद्यालय, लातूर येथे मंगळवार, दिनांक १२ ऑगस्ट २०२५ रोजी सायबर सुरक्षा जागरूकता कार्यशाळा मोठ्या उत्साहात पार पडली. ही कार्यशाळा राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर आणि क्विक हिल फाऊंडेशन, पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने राबविण्यात येणाऱ्या Cyber Shiksha for Cyber Suraksha या महत्त्वपूर्ण मोहिमेचा एक भाग होती. या मोहिमेचा उद्देश शालेय स्तरावर विद्यार्थ्यांना डिजिटल सुरक्षिततेबद्दल सजग करणे, ऑनलाइन धोके ओळखण्याची क्षमता वाढवणे आणि सुरक्षित इंटरनेट वापराच्या सवयी विकसित करणे हा आहे. कार्यशाळेचे मार्गदर्शन महाविद्यालयाच्या माहिती तंत्रज्ञान विभागातील कुशल 'सायबर वॉरियर्स' – ओमकार राजेंद्र सूर्यवंशी आणि अर्जुन गंगाधर चव्हाण यांनी केले.

त्यांनी विद्यार्थ्यांना दैनंदिन इंटरनेट वापरात येणारे धोके आणि त्यापासून बचावाचे मार्ग सोप्या आणि समजण्यासारख्या भाषेत सांगितले. सोशल मीडियावरील गोपनीयता सेटिंग्ज योग्य प्रकारे कशा लावाव्यात, फिशिंग ईमेल्स व खोटे मेसेज कसे ओळखावेत, मोबाईल फोन आणि ब्राउझर सुरक्षा सेटिंग्ज कशा सक्षम कराव्यात याबद्दल त्यांनी प्रत्यक्ष उदाहरणांसह मार्गदर्शन केले. मजबूत पासवर्ड कसा तयार करावा आणि दोन–स्तरीय प्रमाणीकरण (2F-) वापरण्याचे महत्त्वही त्यांनी स्पष्ट केले. याशिवाय, ऑनलाइन फसवणूक, आर्थिक ठगी आणि त्यांची विविध स्वरूपे जसे की बनावट बँक कॉल्स, नकली लॉटरी मेसेजेस, खोट्या ई–कॉमर्स साइट्स याबद्दल माहिती देण्यात आली. विद्यार्थ्यांना अशा घटनांपासून सावध राहण्यासाठी आवश्यक लक्षणे ओळखणे, त्वरित प्रतिबंधक पावले उचलणे आणि सायबर गुन्ह्यांची नोंदणी करण्याची प्रक्रिया समजावून सांगितली. त्यांनी 'सायबर हेल्पलाइन क्रमांक: १९३०' याचा उपयोग कसा करावा याचीही सविस्तर माहिती दिली. कार्यशाळेला अधिक आकर्षक बनविण्यासाठी प्रश्नोत्तर सत्र, वास्तविक उदाहरणांचे सादरीकरण आणि विद्यार्थ्यांच्या अनुभवकथा यांचा वापर करण्यात आला. अनेक विद्यार्थ्यांनी स्वतःच्या शंकांचे निरसन करून डिजिटल सुरक्षिततेबद्दल अधिक स्पष्टता मिळवली. उपस्थित शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना विचारलेल्या प्रश्नांना प्रोत्साहन दिले, ज्यामुळे सहभाग आणखी वाढला.

गेल्या तीन वर्षांपासून लातूर जिल्ह्यात राबविण्यात येत असलेल्या या मोहिमेमुळे अनेक शाळांमधील विद्यार्थ्यांमध्ये डिजिटल साक्षरता वाढली असून, ऑनलाइन धोके ओळखण्याची क्षमता विकसित झाली आहे. आयोजकांनी भविष्यात अधिक शाळांमध्ये आणि विविध वयोगटांमध्ये या प्रकारच्या कार्यशाळा घेण्याचा संकल्प व्यक्त केला. अभिप्राय सत्रात विद्यार्थी व शिक्षकांनी या उपक्रमाचे जोरदार स्वागत केले. शिक्षकांनी सांगितले की अशा कार्यशाळांमुळे विद्यार्थ्यांमध्ये डिजिटल जबाबदारीची भावना, सुरक्षिततेची जाणीव आणि तंत्रज्ञानाचा जबाबदारीने वापर करण्याची सवय निर्माण होते. कार्यशाळेला मुख्याध्यापक श्री. चंद्रकांत पाटील यांच्यासह शिक्षकवृंद श्री. बाबाराव बिराजदार, श्री. गणेश वागलगावे, श्री. अभिजीत नळेगावकर, श्री. बालाजी जाधव, श्री. अमोल सूर्यवंशी, श्री. विकास मुगूटकर, श्री. रामदास घोटेकर, श्रीमती रोहिणी सौदागर, श्रीमती गोदावरी मेंडके, श्रीमती लुब्जा भोजने उपस्थित होते आणि त्यांनी कार्यशाळेचे कौतुक केले. या कार्यशाळेमुळे विद्यार्थ्यांना फक्त सैद्धांतिक माहितीच नव्हे, तर प्रत्यक्ष जीवनात लागू करता येतील असे डिजिटल सुरक्षिततेचे कौशल्य मिळाले, जे त्यांच्या आगामी शैक्षणिक आणि वैयक्तिक जीवनात उपयुक्त ठरणार आहे.